

Työpaja 1: Asuntojen ja muiden oleskelutilojen sisäilman radonpitoisuudet

Fasilitaattori: Vesa Pekkola, STM
sihteeri: Jaana Joenvuori, STUK

Olemassa olevien asuntojen radonpitoisuuden viitearvoksi asetetaan 300 Bq/m³.

Myös muissa oleskelutiloissa, joihin kansalaisilla on pääsy, sovelletaan asunnoille asetettuja radonpitoisuuden viitearvoja.

- Halutaan oleskelutiloihin lapsille ja työntekijöille yksi viitearvo.
- Samaan rakennukseen vain yksi viitearvo.
- 300 Bq/m³ on hyvä viitearvo.
- Viitearvon tulee olla joustava, mutta pitää olla selkeät joustamisen periaatteet.

Uusien rakennusten sisäilman radonpitoisuuden ohjeelliseksi suunnittelun ja toteutuksen tavoitearvoksi asetetaan 150 Bq/m³.

Viitearvoa pienempää tavoitearvoa ei pidä poistaa, koska se voisi aiheuttaa uusien rakennusten radonpitoisuuksien kasvua. Nykyiset määräykset, ohjeet ja käytännöt toimivat hyvin. Jos radonpitoisuus uudessa talossa on suuri, radonputkiston poistoputkeen on helppo kytkeä huippuimuri. Tämä tehdään usein takuutyönä.

- Radonturvallinen rakentaminen uudisrakentamisessa on helppoa ja halpaa
- Tiukempi arvo varmistaa paremmin radonturvallisen rakentamisen (150 Bq/m³) ja kuluttajasuojan
- Onko 200 Bq/m³ jo ohjannut rakentamista riittävästi?
- Aiheutuuko tarpeettomia riitoja, jos arvoa tiukennetaan? Sitovaa arvoa on selkeämpää soveltaa.
- Mitä arvoa sovelletaan peruskorjaushankkeessa?
- Ennen arvon päättämistä on varmistettava ettei aiheuteta kohtuuttomia vaikeuksia kenellekään
- On oltava tarkat kriteerit mistä ja miten radon mitataan

Suosittelaa ja tiedotetaan siitä, että asuntokaupan kuntotarkastuksen yhteydessä olisi hyvä esittää sisäilman radonpitoisuustulokset.

- Kuntotarkastusraporttiin oma kohta radonille. Onko mitattu vai ei, koska on mitattu ja jos on, mikä oli tulos.
- Tämän avulla on helppo nostaa asia keskusteluun mm. asuntokaupan yhteydessä. Se myöskin toivon mukaan pidemmällä aikavälillä lisää radonmittauksia
- Väärinkäytökset on kuitenkin huolella estettävä
- Asuntokaupan yhteydessä sovitaan etukäteen miten asia hoidetaan, jos tulee ylityksiä

Pohditaan, voidaanko asunto-osakeyhtiötä velvoittaa mittamaan ilman radonpitoisuus pohjakerroksen asunnoista

- Mittaajat toivovat, että näin tehtäisiin ja velvoitettaisiin mittaamaan. Kerrostaloissa ei mitata, eikä tiedetä pitoisuuksia.
- Velvoittava laki olisi todennäköisesti säteilylaki
- Sotii norminpurkua vastaan yleisellä tasolla
- Suositukset voisi liittää Kiinteistöliiton ohjeistukseen. Asiasta olisi muutenkin hyvä keskustella Kiinteistöliiton kanssa.

Selkeytetään sitä, miten vuokralaiset voivat saada tietoonsa kiinteistön omistajalta vuokratun tilan sisäilman radonpitoisuudet. Viitearvot ylittäviä tiloja ei pitäisi voida vuokrata eteenpäin asunnoksi, työtiloiksi tai muiksi oleskelutiloiksi.

- Lainsäädännön oikeudet ja velvollisuudet on kirjoitettava selkeästi
- Pelisäännöt oltava selkeät ja tiedossa
- Vuokralainen voi koska vaan mitata asuntonsa

STUKin velvollisuus ylläpitää kansallista radontietokantaa kirjataan säteilylainsäädäntöön.

- OK

Kansallista radontietokantaa kehitetään ja hyödynnetään entistä enemmän päätöksenteossa, esim. rakennusvalvonnassa ja ympäristöterveydessä.

- Kansallisen radontietokannan olemassaoloa ja sen tietoja pitää markkinoida päätöksentekijöille
- Radontietokanta voisi olla työkalu maankäyttösuunnitelmiin
- Erityisesti korkeiden pitoisuuksien alueitten tunnistamiseksi sekä alueiden, joissa on vähän mittauksia

Kaikki työpaikkojen ja muiden oleskelutilojen radonpitoisuuden toimenpidearvojen alituksetkin ilmoitetaan kansalliseen radontietokantaan, jotta siitä tulisi mahdollisimman edustava. Tämä edellyttää STUKissa tietojärjestelmien kehittämistä.

- Kyllä, digitaalisesti
- Kaikki tulokset tulee ilmoittaa STUKille, jotta tietokannan tiedot eivät olisi aivan niin vinoutuneet (nyt tietokannassa on enemmän korkeiden pitoisuusalueiden tuloksia)
- Työnantajan velvollisuus on ilmoittaa radonpitoisuus STUKille

Pyritään hyödyntämään entistä paremmin kansallista radontietokantaa väestön radonaltistumisen kuvaamisessa ja ennustamisessa.

Tätä varten STUKissa osana ympäristön säteilyvalvontaohjelmaa kehitetään malleja, jotka huomioivat sen, että tietokanta on painottunut keskimääräistä suurempiin radonpitoisuuksiin johtuen suuremmasta mittausaktiivisuudesta korkeiden radonpitoisuuksien alueilla. Pyritään kehittämään portaali, josta korjattuja alueellisia radontietokannan tilastoja voi käydä tutkimassa.

- Hyödynnetään digitalisaatiota ja avointa dataa
- Riskinä on, että avoimen datan käyttö vähentää mittausaktiivisuutta
- Tietosuoja-asiat on pidettävä mielessä

Valtakunnallisessa ympäristön säteilyvalvontaohjelmassa selvitetään rajattujen kohteiden ja ryhmien, kuten uusien rakennusten, koulujen, maanalaisten tilojen, terveydenhuollon rakennusten, sekä vuokra- tai opiskelija-asuntojen, radonpitoisuuksia

- STUK selvittää säteilyaltistumisen lähteitä. Asunto on elinympäristöä.
- Tämä on STUKin velvollisuuteen kuuluvaa tutkimusta, mm. uusien rakennusten otantatutkimus on tehty, koulujen selvitys on meneillään
- Työpaikkoja velvoittaa säteilylaki selvittää radonpitoisuus
- Jos työnantaja laiminlyö mittausvelvoitteensa, siitä koitua seuraamusmaksu tulee olla tuntuva (uhkasakko)

Suomen asuinalueita ei edelleenkään ole syytä jaotella erilaisiin radonriskialueisiin (matala tai korkea radonriski). Perusteluna on se, että viitearvon ylityksiä voi esiintyä missä tahansa päin Suomea ja luokittelu saattaa johtaa riskin vähättelyyn tai liioitteluun

- Ei ole syytä jaotella
- On tehtävä töitä sen eteen, että tiedetään riittävästi radonturvallisesta rakentamisesta ja siitä että radonriski voi ilmetä millä alueella ja missä rakennuksessa vaan

Ilman radonpitoisuuksien vuodenaikaisesta ja vuosittaisesta vaihtelusta tehdään uusi selvitys, jonka pohjalta tarkennetaan menettelyä, miten vuosikeskiarvo määritetään

- Selvityksen voi tehdä jos joku maksaa
- Selvityksen tarkoitus on mittaustarkkuuden parantaminen, huomioidaan myös muut mittausepävarmuuteen vaikuttavat tekijät
- Kokonaisepävarmuus on noin 50%

STUK tekee uuden arvion mittauskaudesta ja mittausjakson vähimmäiskestosta omiin aineistoihinsa tukeutuen

- Kyllä, omiin selvityksiinsä tukeutuen. Ks. edellinen slide
- Uuden arvion perusteella näyttää alustavasti, että mittauskautta pidennettäisiin

Tonttien maaperän radonkaasun tuottomittauksia ei kannata jatkossakaan tehdä Suomessa. Sen sijaan kaikissa rakennuksissa koko maassa tulee radonriski huomioida aina suunnittelussa ja rakennusvaiheessa

- OK

Peruseriaate nk. radonpitoisuuden pikamittauksista (alle viikon mittausaika) on edelleen, että se ei voi korvata luotettavaan pitkäkestoista 2-3 kuukauden integroivaa mittausta. Pikamittauksia voi kuitenkin käyttää radonkorjausjärjestelmien alustaviin toimivuuden tarkastuksiin

- OK

STUK toteuttaa radonviestintäsuunnitelmaa yhdessä muiden toimijoiden kanssa

- OK, mutta viestintää pitää tehostaa
- Kaikkien toimijoiden tulee osallistua viestintään
- Kaikki yhteistyö sidosryhmien kanssa on kannatettavaa
- Kaikkia toimijoita kohdellaan tasavertaisesti
- STUKin viestintä on viestintää, ei markkinointia

Asuntojen ja muiden oleskelutilojen radonvalvontaa ja siitä tiedottamista toteutetaan nykyistä enemmän Valvirassa, AVI:ssa sekä kuntien ympäristöterveysvalvonnassa

- Valvira tekee ohjeistusta kunnille
- OK

Terveydensuojeluviranomaisten tulee varautua radonvalvonnan lisääntymiseen muissa oleskelutiloissa

- Terveydensuojeluviranomaisten tulee tehdä nykyistä aktiivisemmin radonvalvontaa
- Asiasta tulee myös muistuttaa entistä aktiivisemmin, muun valvonnan ohessa

Julkisissa tiloissa, etenkin tiloissa, joissa lapset oleskelevat, sisäilman radonpitoisuudet tulee tietää. Kuntien on huolehdittava siitä, että tarvittavissa kouluissa ja päiväkodeissa sisäilman radonpitoisuudet mitataan ja tarvittavat radonkorjaustoimet aloitetaan.

- Kyllä ja tähän on panostettukin jo

Liitetään läpäisevien maalajien digitaalinen kartasto nykyistä selvemmin osaksi radonvalvontaa ja –riski-viestintää. Paikalliset viranomaiset voivat hyödyntää enemmän GTK:n maankamara-aineistoa, jossa läpäisevät maalajit esitetään

- STUKin sivuilta löytyy linkki ja ohjeet GTK:n avoimeen maankamara-aineistoon
- Tästä olisi hyvä saada helpommin käytettävä sovellus
- Voi hyödyntää maankäyttösuunnittelu kaavoituksessa